

Vägledning

Nationella minoriteter och minoritetsspråk

Gäller i Region Stockholm

Dokumenttyp
Vägledning

Dokumentnummer
LS 2016-1524

Informationssäkerhetsklass

Fastställt
2020-04-15

Fastställd av
Hållbarhetschef

Giltig till och med

Upprättad av
Regionledningskontoret

Innehållsförteckning

1.	Syfte	3
2.	Vägledning	3
2.1	Rätt till information.....	3
2.2	Rätt till samråd	4
2.3	Främja och skydda minoritetsspråk och minoritetskulturer	5
2.4	Mål	6
2.5	Region Stockholm som förvaltningsområde	6

1. Syfte

Syftet med vägledningen är att informera nämnder och bolag i Region Stockholm om vad som krävs av dem för att uppnå lagkrav avseende nationella minoritetsfrågor. Bolag som inte berörs av frågorna är AB SLL Internfinans, MediCarrier AB och Stockholm Care AB. Vägledningen utgår från lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724).

Definitioner

Sveriges nationella minoriteter är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. De nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

2. Vägledning

Vägledningen är indelad i fem underrubriker:

- Rätt till information
- Rätt till samråd
- Främja och skydda minoritetsspråk och minoritetskulturer
- Mål
- Region Stockholm som förvaltningsområde

Börja med att besvara de frågor som berör den egna verksamheten i vägledningen. Frågorna är uppdelade i ska-krav och bör-krav. Beakta såväl invånar- som medarbetarperspektiv samt behov i alla åldrar. Gör därefter en bedömning av vad som är relevant för verksamheten att utveckla gällande nationella minoriteter.

Ska-krav

Frågor som ska kunna besvaras med ja baseras på lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk och tydliggör vad verksamheten behöver göra för att uppfylla lagens krav.

Bör-krav

Frågor som bör kunna besvaras med ja bidrar ytterligare till att säkra att Region Stockholm uppfyller de nationella minoriteternas rättigheter.

2.1 Rätt till information

De nationella minoriteterna har rätt till information om sina rättigheter på de nationella minoritetsspråken och på svenska. För att de nationella minoriteterna och andra intressenter ska kunna få kunskap om sina rättigheter avseende service som bedrivs av Region Stockholm samt om insatser regionen gör för att främja och skydda minoritetsspråken behöver nämnder och bolag kommunicera dessa till medarbetare och invånare.

Det är angeläget att chefer för verksamheter som berörs av nationella minoritetsfrågor är informerade om de nationella minoriteternas rättigheter samt om vad detta innebär för den egna verksamheten.

För alla verksamheter

Följande fråga **bör** kunna besvaras med JA

- Erbjuds alla medarbetare möjlighet att via Lärtorget genomföra webbutbildningen "Etnicitet, normer och möten i vardagen?"

För Danderyds Sjukhus AB, Södersjukhuset AB-, Södertälje Sjukhus AB, Karolinska Universitetssjukhuset, S:t Eriks Ögonsjukhus, TioHundra AB, Stockholms läns sjukvårdsområde, hälso- och sjukvårdsnämnden, fastighets- och servicenämnden, kulturnämnden och regionstyrelsen

Följande fråga **bör** kunna besvaras med JA

- Informerar verksamheten om de främjande och skyddande insatser som görs inom ramen för minoritetslagen till patient/invånare?

För smittskyddsläkaren och patientnämnden

Följande fråga **ska** kunna besvaras med JA.

- Informerar verksamheten om enskildas rätt till muntlig och skriftlig kontakt på finska, meänkieli, och samiska med verksamheten?

För verksamheter med ansvar för avtal inom hälso- och sjukvårdsnämnden

Följande fråga **ska** kunna besvaras med JA.

- Ställs krav i nya eller förnyade avtal om att verksamhet finansierad av Region Stockholm genomför främjande och skyddande insatser för de nationella minoritetsspråken och minoritetskulturer när så är relevant (se 2.3)? För frågor rörande relevans kan regionledningskontoret kontaktas.

2.2 Rätt till samråd

Som förvaltningsmyndighet ska Region Stockholm ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med representanter för minoriteterna.

Frågor som kan vara aktuella att samråda om är styrande dokument och organisationsförändringar som berör det nationella minoriteterna samt övriga frågor kopplade till det minoritetspolitiska arbetet inom regionen.

För hälso- och sjukvårdsnämnden, vårdens kunskapsstyrningsnämnd, kulturnämnden, regionstyrelsen, patientnämnden, färdtjänstnämnden, fastighets- och servicenämnden och trafiknämnden

Följande frågor ska kunna besvaras med JA

- Lyfter nämnden relevanta frågor som berör de nationella minoriteterna till samråd?
- Är barn och unga som tillhör nationella minoriteter delaktiga i samråd utifrån sina förutsättningar när relevanta frågor som berör dem behandlas?

2.3 Främja och skydda minoritetsspråk och minoritetskulturer

Att främja och skydda innebär att Region Stockholm genom aktiva åtgärder ska stödja minoritetsspråkens och minoritetskulturernas fortlevnad. Fokus ska läggas på nationella minoritetsbarns rätt till kulturell identitet och språk. Några exempel på främjande insatser är flaggning på de nationella minoriteternas bemärkelsedagar, inköp av böcker på nationella minoritetsspråk till vårdverksamheter, utdelning av språkpaket på nationella minoritetsspråk till barnfamiljer samt att uppmuntra medarbetare att använda minoritetsspråk i kontakt med patient/invånare.

För kulturnämnden, hälso- och sjukvårdsnämnden, trafiknämnden, regionstyrelsen, fastighets- och servicenämnden, Danderyds Sjukhus AB, Södersjukhuset AB, Södertälje Sjukhus AB, Karolinska Universitetssjukhuset, S:t Eriks Ögonsjukhus AB, TioHundra AB och Stockholm läns sjukvårdsområde

Följande fråga ska kunna besvaras med JA.

- Genomförs insatser för att främja och skydda de nationella minoritetsspråken och minoriteternas kultur?

För verksamheter som ansvarar för bidragsgivning inom hälso- och sjukvårdsnämnden samt kulturnämnden

Följande frågor bör kunna besvaras med JA

- Inkluderas ett perspektiv kring nationella minoriteter när externa aktörer söker bidrag när så är relevant?
- Inkluderas ett perspektiv kring att främja nationella minoritetsbarns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket när externa aktörer söker bidrag när så är relevant?

2.4 Mål

Region Stockholm ska ha dokumenterade riktlinjer och mål för det nationella minoritetsarbetet. Regionen ska vid begäran av den ansvariga uppföljningsmyndigheten redovisa mål, riktlinjer och uppföljning av dessa.

För regionstyrelsen

Följande fråga **ska** kunna besvaras med JA.

- Har regionstyrelsen mål för det nationella minoritetsarbetet inom Region Stockholm som följs upp årligen?

2.5 Region Stockholm som förvaltningsområde

Region Stockholm är finskt, samiskt och meänkieliskt förvaltningsområde vilket innebär att regionen ska erbjuda service på finska, meänkieli och samiska i ärenden när den enskilde är part eller ställföreträdande part. Detta berör patientnämnden och smittskyddsläkaren. Nämnderna kan besluta om tid och plats när denna service ges.

Region Stockholm ska även i övrigt sträva efter att kunna bemöta de enskilda på minoritetsspråken. Medarbetare som behärskar finska, meänkieli och/eller samiska i synnerhet, men även de övriga minoritetsspråken, är därför en tillgång för Region Stockholm.

För att få kunskap om vilka medarbetare som behärskar finska, meänkieli och samiska bör språkkartläggningar genomföras. Sådana kartläggningar kan exempelvis avse personalens språk- och kulturkompetens samt behov av fortbildning. Dessa kartläggningar ska vara frivilliga för medarbetaren. Språkkartläggningar kan till exempel göras med hjälp av kompetensverktyg som verksamheten har. Språkkartläggningen utgör ett stöd för att bedöma rekryterings- eller kompetensutvecklingsbehov för att säkra tillräcklig språkkompetens.

För patientnämnden och smittskyddsläkaren

Följande fråga **ska** kunna besvaras med JA.

- Kan verksamheten besvara frågor muntligt och skriftligt på finska, meänkieli och samiska?

För verksamhet finansierad av Region Stockholm som har patientkontakt

Följande fråga **ska** kunna besvaras med JA av patientnämnden, smittskyddsläkaren, och **bör** kunna besvaras med JA av Stockholms läns sjukvårdsområde, Karolinska Universitetssjukhuset, Danderyds Sjukhus AB, Södertälje Sjukhus AB, S:t Eriks Ögonsjukhus AB, Södersjukhuset AB samt TioHundra AB.

- Genomförs språkkartläggningar för att få kunskap om vilka medarbetare som talar finska, meänkieli och samiska?